

BIVANJE

TAJFUN SREDI KOZJANSKEGA *Neobičajen industrijski objekt* / BARVE
V ARHITEKTURI *Da ali ne?* / PLEČNIKOVA MEDALJA *Prenova
dominikanskega samostana na Ptuju* / IZUMIRAJOČI POKLICI *Urarski mojster*
/ OBLIKOVALSKI STUDIO ASOBI *Gradnja prepoznavnosti blagovne znamke*

01

ODMIK OD KLIŠEJEV

Neobičajen industrijski objekt podjetja Tajfun sredi Kozjanskega

Piše: Urša Marn

Včasih do uspešnega sodelovanja pride po naključju. Ker se ukvarjaš z istim športom. Ker skupaj sediš na letalu. Ali pa tako kot direktor podjetja Tajfun Iztok Špan in arhitekt Marjan Pobljšaj iz biroja Superform, ki sta se spoznala, ker njuna otroka obiskujeta isti ljubljanski vrtec. Sodelovanje med podjetnikom in arhitekturnim birojem se je začelo s prenovo individualne hiše, nadaljevalo pa z gradnjo dobrih dva tisoč kvadratnih metrov velikega montažno-skladiščnega objekta tovarne Tajfun v naselju Planina pri Sevnici v osrčju Kozjanskega. Ta neobičajni industrijski objekt je projektantom iz biroja Superform lani prinesel zlati svinčnik, prestižno nagrado, s katero zbornica za arhitekturo in prostor nagraduje najbolj domiselne

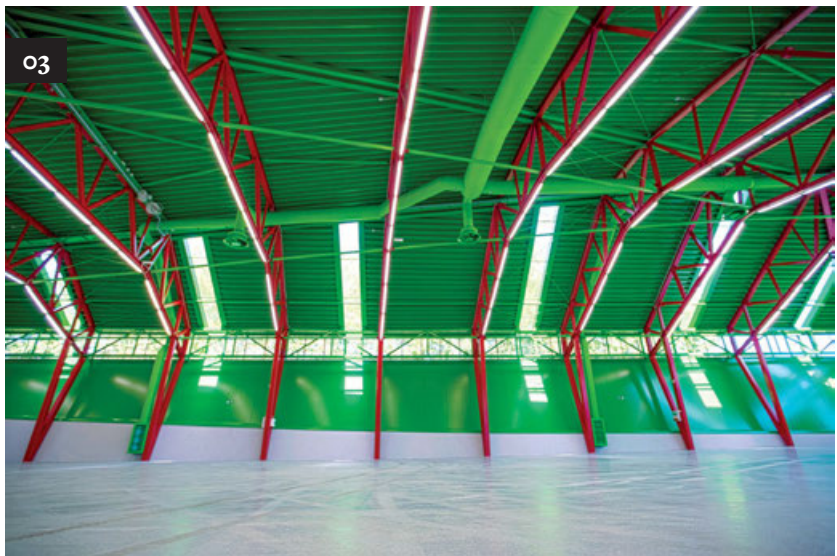
arhitekturne izdelke v državi. A tu se ambicije naročnika Iztoka Špana ne končajo. Načrtuje še gradnjo novih proizvodnih in poslovno-kongresnih prostorov, ki jih prav tako projektira Superform. Ko bodo končani, bo celoten tovarniški kompleks na Kozjanskem obsegal neverjetnih 31 tisoč kvadratnih metrov!

V Sloveniji se redko zgodi, da se naročnik zaveda, kako pomemben je videz industrijskih objektov za podjetje. Iztok Špan je izjema. Jasno mu je, da je arhitektura sestavni del identitete podjetja. Da prinaša dodano vrednost, tisto nekaj več, kar podjetje loči od konkurence. »Gre za vprašanje, kaj podjetje sploh je. Je samo proizvod, ki ga prodaja, ali še kaj več? Arhitektura v prostoru ostane za vedno, vtisnjena je v kraj,« pravi Špan. »Pomembno je, da na kupce narediš tak vtis, da samo še kimajo in

kupujejo. To ne velja samo za proizvode, ampak tudi za objekte, kjer posluješ.«

V povprečju je industrijska arhitektura revna, minimalistična. So pa izjeme. V arhitekturo veliko vlagajo Nemci, predvsem njihova avtomobilska industrija. Zanimive so tudi poslovne stavbe ameriških podjetij s področja informacijske tehnologije. Zadnja leta pa jim hitro sledijo tudi Kitajci. Pri projektiranju stavb v industrijski coni v Šanghaju so sodelovala nekatera svetovno znana arhitekturna imena. »Slovenci živimo v prepričanju, da je vse, kar je kitajsko, ceneno, čeprav to ne drži več. Naše industrijske cone so prava revščina proti industrijski coni v Šanghaju,« pravi Špan. Na Kitajsko je šel, ker tam išče nove poslovne priložnosti. Tajfun je namreč eno izmed najhitreje rastočih slovenskih podjetij.

- 01 **Direktor podjetja Tajfun Iztok Špan in arhitekt Marjan Pobljšaj iz biroja Superform / Foto: Borut Krajnc**
- 02 **Dobrih dva tisoč kvadratnih metrov velik montažno-skladiščni objekt Tajfun je v občutljivo podeželsko okolje umeščen tako, da iz njega čim manj štrli. Objekt je poseben tudi zato, ker nima žlebov in snegolovov, se pravi, da deževnica in sneg padata s strehe neposredno na tla, kjer se zbirata. / Foto: Luka Kaše**
- 03 **V Sloveniji se redko zgodi, da se naročnik zaveda, kako pomemben je videz industrijskih objektov za podjetje. Iztok Špan je izjema. Jasno mu je, da je arhitektura sestavni del identitete podjetja. / Foto: Luka Kaše**

V zadnjih letih je bila njegova povprečna rast 12 odstotkov na leto, v kriznem letu 2011 je bila rekordna – prodaja je poskočila za 40 odstotkov. Tajfun je eden vodilnih proizvajalcev gozdarske opreme (vitlov in rezalno-cepilnih strojev) na svetu. Izvozi 95 odstotkov svoje proizvodnje v več kot 40 držav po vsem svetu in celo v času recesije dosega dobiček. Ima lasten razvoj in vse izdelke prodaja pod svojo blagovno znamko. Z razvojem se v skupini Tajfun ukvarja približno deset odstotkov ljudi od skupaj 260 zaposlenih, veliko sodelujejo tudi s fakulteto za strojništvo, še zlasti z oddelkom za hidravliko. »Razvoj vitlov bo šel vse bolj v smeri hidravlike,« pravi Iztok Špan, ki je vodenje podjetja Tajfun prevzel od očeta Jožeta pred približno desetimi leti.

»Naša vlada govori, da bi morala slovenska podjetja posodobiti proizvodno tehnologijo. V podjetju Tajfun smo prvega robota v proizvodnjo uvedli že leta 1995! Leta 2003 smo imeli skoraj v celoti avtomatizirano varilno linijo. Od takrat kovine ne režemo s škarjami, ampak samo še z laserjem. Res pa je, da takšne stvari v proizvodnjo lahko uvedeš v dobrih časih, ne sredi krize. Podjetje mora vedno gledati naprej. Če se cena dela zvišuje, moraš v razvoju naprej,« pravi Špan.

Poslovanje podjetja se vse bolj internacionalizira. Leta 2008 so odprli podjetje v Rusiji, štiri leta pozneje podjetje v ZDA, načrtujejo pa še tovarno v Braziliji. Da gre za zdravo in zaupanja vredno podjetje, pove podatek, da so mu bonitetne agencije pred dvema letoma podelile nagrado rating leta. To nagrado lahko dobi samo podjetje z najvišjo bonitetno oceno, ki v roku plačuje svoje obveznosti, ki posluje

uspešno in si ne privoščijo drznih potez, ki bi ga ogrozile. »Naš cilj je postati vodilni svetovni proizvajalec v niši gozdarskih strojev. Zdaj zasedamo približno 30 odstotkov evropskega trga gozdarskih vitlov in 30 odstotkov trga rezalno-cepilnih strojev. Za zdaj nas še prehitujejo Finci, Švedci, zelo dobri so tudi Kanadčani« Iztok Špan se zaveda, da za večjo prepoznavnost podjetja

Neobičajen industrijski objekt je projektantom lani prinesel zlati svinčnik, s katerim zbornica za arhitekturo in prostor nagraduje najboljše arhitekturne izdelke.

v ostri mednarodni konkurenci ne zadoščajo samo »super« izdelki, ampak da je nujna tudi izpiljena celostna podoba. Pomemben del te podobe je arhitektura proizvodnih in poslovnih prostorov podjetja.

Od tod odločitev, da projektiranje novih objektov zaupajo biroju Superform. Arhitekta Marjan Pobljšaj in Anton Žižek, ki vodita Superform, sodelujeta že več kot desetletje, kljub krizi v slovenskem gradbeništvu pa imata še vedno veliko dela, verjetno zato, ker se s svojim ustvarjalnim procesom odmikata od klišejev. Njuna arhitektura je drugačna, sveža in za domačo arhitekturno sceno pomeni kakovostno popestritev.

Vsakega naročnika skušata že na začetku vpeljati v proces projektiranja. »Noben naš projekt ni samo naš pogled na naročnikove želje in pričakovanja, temveč je križanec več dejavnikov: konteksta prostora, naročnikovih želja, možnosti, ki nam jih ponuja zakonodaja, in seveda naše vizije. V okolje radi prinesemo dodano vrednost in naročnika radi presenetimo,«

pravi Pobljšaj. Ključno se jima ne zdi to, da je objekt všečen. »Ne zasledujemo estetike. Ključna je zgodba, vsebina. Tako kot otrok. Tudi če ni lep, ga boš imel enako rad. Sprejmeš ga takšnega, kot je, zaradi vsebine.« Pobljšaj in Žižek se ne

04

05

06

prilagajata modnim smernicam v arhitekturi. Raje ostajata zunajserijska, unikatna. »Če bi delali po modnih smernicah, bi lažje prodali naše projekte. Ampak trendi so minljivi in nas zato ne zanimajo. Pomembnejše se nam zdi, da se z objektom prilagodimo kontekstu okolja, v katero bo objekt umeščen.« To je bil tudi glavni izziv pri projektiranju za podjetje Tajfun.

Namreč, kako dobrih dva tisoč kvadratnih metrov velik objekt, namenjen montaži in skladiščenju, umestiti v občutljivo

podeželsko okolje Kozjanskega, da iz njega ne bo pretirano štrlel, da ne bo moteč za majhno naselje s komaj petsto prebivalci? Skupaj z naročnikom so se odločili, da čim bolj izkoristijo naravne danosti. Objekta tako niso vkopali (delno je vkopan samo betonski garažni del) in terena tudi niso umetno dvigovali, pač pa so objekt oblikovali tako, da se prilagaja razgibanosti strmega terena in značilnostim okoliške gradnje, se pravi bližnjim individualnim hišam. Stavba deluje kot polzeva lupina,

04, 05, 06 Naslednji korak: gradnja novih proizvodnih prostorov ter poslovnega in kongresnega objekta. Tudi ta del projektira Superform. Ko bodo novi prostori končani, bo celoten tovarniški kompleks na Kozjanskem obsegal kar 31 tisoč kvadratnih metrov. / Računalniška vizualizacija: Črtomir Just

ki se spiralno ovija okrog vogala in se odpira proti dvorišču. Odprtina je postala vhod in hkrati nadstrešek za tovorna vozila. Objekt ima obliko kristala in je tesno vpet v zeleni obroč dreves, hkrati pa je povezan z obstoječo tovarno. Za strešno kritino so uporabili hidroizolacijsko folijo, kar je nenavadno, saj je ta gradbeni material praviloma skrit.

Objekt je poseben tudi zato, ker nima žlebov in snegolovov, se pravi, da deževnica in sneg padata s strehe neposredno na tla, kjer se zbirata. Razlogov za to je več. Okolica je močno zaraščena z drevesi, zaradi česar bi se žlebovi hitro zamašili z iglicami. Ker je streha ogromna, je na več mestih lomljena, to pa pomeni, da bi morali nanjo namestiti ogromno žlebov. »Izračunali smo, da bi žlebovi pomenili kar petino celotne investicije,« pravi Pobljšaj. Odločili so se za preprosto, a učinkovito rešitev, s katero so naročniku prihranili precej denarja, hkrati pa je objekt prav zato, ker nima žlebov, videti kompaktnjši. »V mestu si tega seveda ne bi mogli privoščiti, saj bi sneg lahko padel na glavo sprehajalcev, na Planini pa te bojazni ni, objekt je sredi narave.« Gradnja neobičajnega industrijskega objekta ni bila dosti dražja od klasične. »Cena investicije ni odvisna od ambicioznosti arhitekture. Ideja sama ne stane veliko. Če imaš dober koncept, lahko gradiš s klasičnimi materiali, pa bo imel izdelek še vedno dodano vrednost,« pojasnjuje Pobljšaj.

Podjetji Tajfun in Superform sta dokaz, da gospodarska kriza vsega le ni uničila, da so še zgodbe o uspehu, podjetja, ki kljub krizi dobro poslujejo in celo rastejo. »Seveda je kriza prizadela tudi nas,« pravi Iztok Špan. »Ključno je, da se ji hitro prilagodiš. Pri premagovanju težav je zelo pomembno splošno vzdušje v družbi. Slovenci smo razvajeni, kar naprej stokamo, nič se nam ne zdi možno, stalno ponavljamo kriza, kriza, kriza, kar potrošnike še bolj odvrča od nakupov in tako še pogloblja recesijo. Ko so ustanovitelja Microsofta Billa Gatesa nekoč vprašali, v kakšnem stanju je Microsoft, je odgovoril: 'Podjetje je pol leta pred propadom. Vedno.'«

Iščete **brezhibni** in hkrati fleksibilni ogrevalni sistem, ki pametno, varčno in učinkovito uporablja različne energente, ter za ogrevanje prostorov izbira najučinkovitejši in najvarčnejši energent in način delovanja? Potem postanite minuto in preberite novico.

Z brezhibno hibridno tehnologijo, ki glede na parametra cene energenta in energetskega izkoristka več kot 100% izkorišča zanesljivo energijo plina iz zemlje ter hkrati brezplačno toploto iz zraka, je plinski kondenzacijski kotel vzbrstel in postal trenutno najobetavnejši ogrevalni **hibridni** sistem DAIKIN Altherma Hybrid. S toplotno črpalko zrak-voda požlahtnjen plinski kondenzacijski kotel uporabniku omogoča ohranitev obstoje plinske napeljave kot vir zanesljivega energenta z zamenjavo dotrajanega plinskega kondenzacijskega kotla za hibridno toplotno črpalko, ki še bolj ekonomično in zanesljivo kot kdajkoli doslej, ogreva prostore in sanitarno vodo. Daikin Altherma Hybrid predstavlja upravičeni **ekshibicionizem** napredne ogrevalne tehnologije, ki smo jo pričakovali. Za zahteve, ki jih narekuje čas so jo razvili evropski strokovnjaki ter jo lani prvič dali na trg. Po izjemnem uspehu doseženem v evropskih državah, kjer je veliko objektov priključnih na plinovod ali cisterne z UNP, jo tudi v Sloveniji predstavljamo vsem, ki želijo ekološko in zelo ekonomično ogrevanje s črpanjem brezplačne toplote iz ozračja ter hkrati najzanesljivejše in najučinkovitejše ogrevanje s plinom v izjemnih razmerah in ne glede na geografsko lego. Toplotne črpalke zrak-voda Daikin Altherma so najbolj prodajane toplotne črpalke od leta 2006. Z njimi se ekonomično ogreva veliko slovenskih družin. Sedaj lahko tudi uporabniki plina zamenjate obstoječi kondenzacijski kotel za Daikin Altherma Hybrid in pričnete koristiti brezplačno toploto iz zraka in plin hkrati. Enostavno kot bi trenil boste ujeli dve muhi na en mah ter s pogledom usmerjenim v prihodnost rešili problem ekonomičnosti, učinkovitosti in zanesljivosti ogrevanja ne glede na dejavnik spremembe cene in dostopnosti enega ali drugega energenta.

DVIGAMO SE, RASTEMO...

BREZHIBNA EKSHIBICIJA HIBRIDNOSTI

Uvoz in distribucija klimatskih naprav in toplotnih črpalk
VITANEST d.o.o., NOVA GORICA | tel.: 05/338 49 99 | e-pošta: vitanest@vitanest.si

DAIKIN Altherma Hybrid

brezplačna telefonska številka za uporabnike

www.vitanest.si

BARVE V ARHITEKTURI: DA ALI NE?

Zgodovina kaže, da je barve mogoče zelo uspešno uporabljati, tudi najbolj intenzivne odtenke

Piše: Nejc Černigoj, arhitekt

V javnosti že več let poteka polemika o vpadljivo pobarvanih stavbah, ki se vse pogosteje pojavljajo po slovenskih naseljih. Poleg kritičnih prispevkov v medijih je temu fenomenu posvečenih več spletnih strani, kjer lahko obiskovalci sami objavijo fotografije po njihovem mnenju ekscesne uporabe barv v arhitekturi. Komentarji večinoma kar tekmujejo v ogorčenju nad nezaslišano samovoljo, pomanjkanjem okusa ali domnevnim ekshibicionizmom lastnikov teh stavb oziroma njihovih arhitektov. Pri tem je zanimivo, da kritiki barvitih hiš, ki so pogosto sami arhitekti, ne opazijo žalostnega dejstva, da bi bile te hiše grde, tudi če bi bile pobarvane belo.

Priznajmo: arhitekturna podoba večine slovenskih krajev je slaba že brez kričečih

barv, te so le zadnja nesreča, ki nas je doletela. Skozi desetletja samograditeljstva je naše vasi, mesta in prej nepozidano krajino izmaličila arhitekturno neposrečena tipologija enodružinske hiše, ki jo včasih imenujemo kar »slovenska tipska hiša«. Popolnoma je prevladala nad tradicionalnimi, regionalno določenimi slogi in postala nekakšen nacionalni estetski konsenz. Kasneje so se ji pridružile še hiše v raznih psevdotradicionalnih in historičnih slogih, pravi arhitekturni kič. Hišam v Sloveniji bi lahko očitali marsikaj, tudi če izvzamemo nefunkcionalne tlorise in gradbeno-tehnične nedovršenosti ter se osredotočimo »zgolj« na zunanji videz: slabo oblikovanje stavbnega volumna, slabe proporce, neprimeren naklon strehe, neuskklajenost z okolico ... Problematiziranje barv je zavajajoče, če sočasno ne opozorimo na frčade, stolpiče, erkerje,

kovane ograje, okrasne stebre in podobno navlako iz katalogov trgovin z gradbenimi izdelki, ki »krasijo« naša domovanja. A žal smo slednjih že tako navajeni, da nas iz tira vrže le še strupeno zelena sosedova fasada.

Da so barve pomemben del arhitekturnega oblikovanja in da jih je mogoče zelo uspešno uporabljati, tudi najbolj intenzivne odtenke, pričajo tako zgodovinski primeri kot sodobna praksa. Poznali so jih praktično vsa obdobja in arhitekturni slogi po vsem svetu. Podobno kot pri oblačilih so močni odtenki v preteklosti izražali bogastvo oziroma visok socialni položaj, saj so bili pigmenti dragi. Pobarvani so bili antični grški templji. Čeprav je na starem prepričanju, da so bili naravne barve kamna, temeljil klasicizem 19. stoletja, ki je zapovedoval belo barvo, so kasnejše arheološke raziskave pokazale, da so bile

02

- 01. Slovenska hiša; odmislite barve, a rezultat ne bo nič boljši. / Foto: Marko Pigac
- 02. Barve Sredozemlja; Bosa, Sardinija.
- 03. Severna belina; Nuuk, prestolnica Grenlandije.
- 04. Skandinavska zadržanost; København, Danska.

03

04

dekoracije na templjih v resnici živo pobarvane. Barve so kasneje uporabljali v gotiki, baroku – vidne so po vsej Stari Ljubljani ali v živobarvnih srednjeveških jedrih nemških mest. Še bolj svobodomiselnja je bila secesija, ko so na fasade vstavljali tudi elemente iz keramike in kovin, kar lahko opazujemo na Miklošičevi ulici. Tu najdemo tudi stavbo nekdanje Zadrúžne gospodarske banke arhitekta Ivana Vurnika, ki je kolorit fasade ustvaril na barvah slovenskih tradicionalnih ljudskih tekstilij.

Tradicionalna slovenska arhitektura je pretežno bele barve. Razlog za to ni estetska zadržanost, temveč revščina pretežno kmečkega slovenskega prebivalstva, ki je dopuščala le, da so ljudje stene svojih bivališč iz sanitarnih razlogov ometali z apnenim ometom. Bogatejše domačije so bile pogosto pobarvane in poslikane, podobno kot hiše v mestih – meščani so si domove pobarvali toliko, kolikor so si lahko privoščili barvila, ki so ga primešali k apnu; ker pravega bogastva tudi tu ni bilo, so bili odtenki večinoma svetlejši. Bogata sredozemska ali srednjeevropska mesta kažejo prav nasprotno sliko in se barvam niso izogibala. Znamenite primere imamo v naši bližnji

okolici, spomnimo se le na Rovinj ali Salzburg. Če bi barvno skromnost pričakovali od pregovorno zadržanih Skandinavcev, bi se prav tako zmotili, pogled v države Latinske Amerike pa sploh pokaže pravcati festival barv.

Zdi se, da je uporaba barve postala sporna v obdobju modernizma, ki se je

odpovedal ornamentiranju ter si za izhodišče vzel funkcionalni vidik arhitekture, za glavni material pa viden beton. A natančnejši pregled te dobe pokaže, da se barvam vendarle ni kategorično odpovedala. Le Corbusier, eden od njenih glavnih predstavnikov, je svoj »stroj za bivanje«, stanovanjski

blok Unite d'Habitation, zgradil v vidnem betonu, stene med balkoni pa pobarval rdeče, rumeno in modro. Z barvo je poizkušal osrednji slovenski modernist Edvard Ravnikar pri poslovni stavbi Dnevnika, ljudsko poimenovali »Kantarček«. Pri mehiškem arhitektu Luisu Barragánu pa so živahne barve eden od glavnih arhitekturnih motivov. Nekatere stanovanjske stavbe je pobarval s tako kričočim odtenkom rožnate, da bi dežurni slovenski moralisti doživeli srčni napad – in za to prejel Pritzkerjevo nagrado, »Nobelovo« nagrado za arhitekturo.

Sodobna arhitektura z barvami prav tako ne skopari, je pa dejstvo, da so zelo živahne barve bolj priljubljene pri uporabi v interjerju ali za priložnostne urbane intervencije, kot je na primer ljubljanski ProstoRož. Omeniti je treba nemški biro Sauerbruch Hutton, katerega projekti so odlični primeri, kako lahko pravilna uporaba še tako intenzivnih barv nadgradi kakovostno arhitekturo. Več dobrih primerov lahko najdemo tudi v Sloveniji, a jih pogosto mečejo v isti koš z res ekscesnimi stavbami, kjer je poleg barv problematično tudi vse drugo. Pri tem je zanimivo, da smo še nedavno nergali nad dolgočasnimi sivimi betonskimi bloki, ki smo jim rekli »socialistični«. Zdaj ko sta nebrzdana svoboda

izražanja in ekonomska blaginja pokazali svojo temno stran, pa si želimo, da bi bilo vse spet lepo v odtenkih sivine.

Treba je vseeno priznati, da je delo z barvami zahtevno in se lahko pri tem uštejejo ne le laiki, temveč tudi izkušeni arhitekti. Če preprosto vzamemo v roke barvno lestvico proizvajalca barv in si izberemo najljubši odtenek, bomo zagotovo zgrešili. Na vtis, ki ga daje določena barva v prostoru, namreč vpliva mnogo dejavnikov. Osnovno pravilo je, da večja, ko je površina, močnejši je učinek barve. Odtenek, ki smo ga izbrali na lističu, velikem nekaj centimetrov, bo na več deset kvadratnih metrov veliki fasadi deloval bistveno temnejši. To napako so verjetno zgrešili mnogi naši »mavrični teroristi«. Na pojavnost barve vpliva še barva dnevne ali umetne svetlobe, tekstura površine, barve v okolici ... Poleg tega vsaka barva sčasoma zbledi oziroma posivi, ko jo prekrije plast umazanije iz ozračja. Tema zase je kombiniranje barv, kjer je možnih pristopov veliko, npr. združevanje podobnih odtenkov ali različne vrste kontrasta. Predvsem pa je zahtevna aplikacija barve na arhitekturo – najprej izbor barvne sheme, ki bo primerna za stavbo, njeno vsebino in njeno okolico, potem pa njena uporaba na posameznih stavbnih členih.

Vse to zahteva znanje in izkušnje, ki jih imajo le strokovnjaki, torej arhitekti. Tudi mnogim od njih se zdi ta naloga pretežka in se zatečejo k elegantni, a 'varni' belini (ki po barvni teoriji sploh ni barva in zato, enako kot črna, pristaja vsemu) ali k tezi o »iskrenosti materialov«, ki naj bi jih uporabljali naravne, take, kot so (surov beton, neobdelan les). To sta sicer povsem legitimna pristopa, a ne edina mogoča. Arhitekti ne bi smeli pristati na (samo)omejevanje – da morajo biti hiše bele ali sive, morda v svetlih zemeljskih tonih, ali da naj občina predpiše dovoljeno barvno shemo v urbanističnem aktu (slednje je smiselno le za pomembnejše spomeniško zaščitene ambiente in objekte). Če naj bo arhitektura upravičeno stroka o grajenem okolju, torej tudi ali predvsem o njegovih likovno-estetskih vidikih, ter tudi umetnost, je nemogoče, da se kategorično in vnaprej odreče svobodni uporabi ene od bistvenih kompozicijskih prvin. Nasprotno, arhitektom bi morali priznati strokovno avtoriteto onkraj modela »risanja načrtov za gradbeno dovoljenje po želji naročnika« in se zavedati, da je arhitektura neke stavbe kompleksen izziv, ki se ga ne bi smeli lotevati amatersko, temveč celostno, kar, tako kot na drugih področjih, zahteva ustrezno izobraženega strokovnjaka. x

ZA VSAK OBČUTEK, KI GA IMATE RADI, OBSTAJA BARVA JUPOL GOLD.

Z več kot 10.000 barvnimi odtenki JUPOL Gold, ki jih ustvarimo po vašem občutku, lahko dom obarvate s svojimi najljubšimi občutki. Uživate v barvah in barvanju! Z barvami JUPOL Gold je pot do profesionalnih rezultatov povsem preprosta.

www.jub.si

JUPOL GOLD.

BARVE, EDINSTVENE
KOT OBČUTKI.

pohištvo po meri slovenske izdelave

VENGE

PRILAGAJAMO

SE

VAŠEMU

PROSTORU

podprto s sistemi | raumplus

celostni pristop, kakovost, zanesljivost

NOVA VSEBINA V STAREM

Za prenovo dominikanskega samostana na Ptujju je arhitekturni biro Enota prejel letošnje Plečnikovo medaljo

Piše: Vesna Teržan

Slovenski kulturni spomeniki navadno nimajo prav veliko sreče, kadar se njihove prenove lotijo domači arhitekti. Spomnimo se ljubljanske Opere, ki se je iz reprezentančne stavbe historičnega sloga 19. stoletja spremenila v pohabljen objekt s črnim prizidkom, približno tako, kot da bi golobica dobila krokarjeva krila. Mnogo bolje se je godilo zgodovinskim stavbam, pri katerih je prenovo vodila arhitektka Maruša Zorec. Odlični primer prenove in nove namembnosti sta grajska pristava v Ormožu, ki je postala etnografsko-arheološki muzej, in Vetrinjski dvorec v Mariboru. Tudi prenovljeni Foresterija in Armerija v Kopru sta se po načrtih arhitekturnega biroja plusminus 30 prelevili v zanimivo knjižnico in sedež primorske univerze.

Nedavno pa je v vsej lepoti in odličnosti zažarel dominikanski samostan na Ptujju, katerega prenovo sta vodila arhitekta Milan Tomac in Dean Lah iz arhitekturnega biroja Enota. Kljub temu da projekt še ni končan, saj bo obnova samostana trajala še nekaj let, sta tako domača kot mednarodna strokovna javnost prepoznali kakovost in spoštljiv odnos do dediščine, ki pa ni ohromil ustvarjalnosti. V začetku aprila je biro dobil nagradi kar v dveh kategorijah A+Awards iz New Yorka in čez dober teden še Plečnikovo medaljo. Tega več kot 800 let starega samostana so se lotili z vso pozornostjo, upoštevajoč spomeniškovarstvene smernice, ki so jim postavile tudi nekatere omejitve. In v takšnih primerih ustvarjalni ljudje vzamejo omejitve kot izziv in kot izhodišče ter iz tega potegnejo najboljše. To so storili tudi arhitekti Enota.

Kongresno-kulturno središče dominikanski samostan Ptuj, kot se uradno imenuje novo nastala institucija, je morda eden izmed redkih sadov EPK 2012 Maribor. Ptuj kot partnersko mesto EPK 2012 je bil spretnejši od Maribora in je zastavil dober program novo nastajajoče ustanove in uspelo mu ga je tudi uresničiti. Namen kongresno-kulturnega središča morda lahko primerjamo z nekdanjo vlogo samostanov v družbi, skratka, da svoji okolici posreduje znanje in kulturo. In temu

Foto: Miran Kambič

Arhitekti so nekdanjo cerkveno ladjo spremenili v večnamensko dvorano s približno 400 sedeži. Tla v dvorani so dvignili, nastala je tribuna, ki se dviguje nad arheološkimi ostalinami, ki bodo tako lahko vidne 'in situ'.

motu sta sledili tako prenova kot vsebina.

»Ko smo začeli projekt, smo se zavedali, da gre za objekt neprecenljive umetniške vrednosti, saj se je gradnja na tem mestu začela že pred 800 leti. Od takrat se je praktično ves čas prizidavalo, dozidavalo in nastal je konglomerat različnih slogov, ki mu ni para v bližnji in daljni okolici,« pove Milan Tomac in želi poudariti zgodovinski pomen dominikanskega samostana, ki izhaja iz zgodnjega 13. stoletja in je slogovno na prehodu iz romanike v gotiko. Danes lahko v samostanu najdemo sledi vseh slogov, od gotike do baroka, ter tudi seveda sodobne posege, ki zagotavljajo možnosti za nove vsebine.

Arhitekti so nekdanjo cerkveno ladjo spremenili v večnamensko dvorano s približno 400 sedeži. »Tla v dvorani smo dvignili, tako da je nastala tribuna z dobrim pogledom na oder, hkrati pa se tribuna dviguje nad arheološkimi ostalinami, ki bodo tako lahko vidne 'in situ',« razlaga Tomac in dodaja, da so vseh drugih prostorih v tla položili strojne instalacije (osvetljava, gretje, ozvočenje, prezračevanje ...) in jih prekrili s 'hightech' črno preprogo. »Želeli smo se izogniti stiku z obstoječimi stavbnimi

strukturami, saj bi te na kateremkoli mestu onemogočale potencialno odkritje, ki bi lahko pomenilo veliko vrednost.« Na primer, najstarejše freske so odkrili v cerkveni ladji tam, kjer jih zaradi vseh prizidav skozi stoletja sploh niso pričakovali, in prav zaradi tega so bile stene in stropi za arhitekto 'nedotakljivi'. V teh dneh ob obisku samostana naletite na marljive restavratorje fresk, štukatur in stavbne plastike. Tako bo kmalu v vsem sijaju baročnih štukatur javnosti na ogled refektorij, in četudi še ne do konca obnovljeni, sta že na voljo tudi dve manjši dvorani, saj je bilo zaželeno, da bi se čim prej zagotovilo polnokrvno delovanje središča. Srednjeveški križni hodnik ima osrednje mesto in povezuje vse prostore, hkrati pa je eden najlepših in najprijetnejših.

Pri obnovi dominikanskega samostana je pomembno, da so arhitekti jasno nakazali, kje se stikata novo in staro. Starim strukturam so dovolili, da zadihajo in pokažejo svojo zgodovinsko-umetniško vrednost, in hkrati stavbo brez velikih invazivnih posegov ustrezno prilagodili vsem prihodnjim uporabam. Tako bo kompleks dobro zaživel v vseh razvojnih obdobjih, ki še sledijo. x

TUDI TA HIŠA LUMAR
IMA NAJ BOLJŠE
RAZMERJE MED
CENO IN
KAKOVOSTJO

**SUPER
POMLADANSKE
UGODNOSTI**

**SUPER KLJUČ CENA
ZA TOP IZBRANE HIŠE
LUMAR ŽE OD:
109.990 EUR***

**AVANT
GARDE**
Urbano-D 149

URBANO – SODOBNO&EKOLOŠKO

Sveža dvoetažna zasnova hiše Urbano je lahko v štirih različnih tipologijah; z dvokapno, ravno, enokapno ali večkapno streho. S hišo URBANO 149 sledimo liniji sodobnih, energetske učinkovitih, urbanih in modernih hiš z najvišjim udobjem bivanja.

T: 02 421 67 50 I: www.lumar.si

A COMPANY OF THE GREEN BUILDING GROUP

Arh: Miha Završnik u.d.i.a., Lumar.
* V ceno vključen DDV, popusti in subvencije.
Akcija traja do 31. maja 2014 in velja za področje Slovenije.

JURIJ HÜBSCHER, URARSKI MOJSTER

Stare ure nam govorijo o tem, kako se je življenje spremenilo

Piše: Vesna Teržan

Na Bregu v Ljubljani, v Hübscherjevi urarni, izmenično odzvanja bitje ur, nekatere od njih napovedujejo čas tudi z melodijo. Ure iz različnih zgodovinskih obdobj s svojimi mehanizmi in umetelnim dizajnom kažejo, kako so nekoč imeli poseben odnos do časa in do naprav, ki ga merijo.

Aristotel in Newton sta verjela v absolutni čas. Verjela sta, da lahko nedvoumno izmerimo časovni interval med dvema dogodkoma. Pogoji, da bi bil ta čas enak, ne glede na to, kdo bi ga meril, pa je dobra naprava – ura. Vendar je s tezo o absolutnem času pometla relativnostna teorija, zanjo sta prostor in čas dinamični kvantiteti. »Čas je

težko definirati, najbrž ga niti ni. Čas je tisto, kar preteče od enega do drugega dogodka, in če ni dogodka, ni časa. Ti se morajo zgoditi, da sploh lahko govorimo o času. Na primer – pot Zemlje okoli Sonca, pa periodično pojavljanje Lune na našem nebu, to sta dogodka, zaradi katerih so že davno v zgodovini ljudje začeli razmišljati o času. Potrebovali so neko napravo, s katero bi razdelili dogodke. Bolj ko se je civilizacija razvijala, bolj je človek razvijal mehanična in tehnična znanja ter spoznanja o vesolju, vstric s tem so tudi rasle potrebe, saj je bilo treba čas meriti vedno bolj natančno,« razmišlja Jurij Hübscher, eden redkih urarskih mojstrov v Sloveniji. Čas je kategorija, čas je 'materija', ki jo merijo ure, te pa natančno umerja urar.

Urarstvo je široko polje, ki se spreminja, podobno, kot se danes z razvojem novih tehnologij spreminja veliko področij. Kljub temu klasično urarstvo, ki je šlo skozi več obdobj, po 400 letih še vedno vztraja. »Najbolj plodno je bilo tisto ob koncu 18. stoletja, takrat so začeli delati že kar dovolj natančne hišne ure, a še zmeraj bolj ali manj ročno, prav unikatno. Z industrijsko revolucijo pride drugi vrhunec – čas med letoma 1850 in 1900 je bil izreden za urarstvo, prav tekmovali so, kdo bo naredil kakovostnejši in vzdržljivejši mehanizem. Še vedno je po hišah in stanovanjih veliko ur iz tega obdobja, saj so bile narejene, da vzdržijo vsaj 200 let. Pri nas najdemo največ ur, narejenih okoli leta 1900, v času *altdeutscha* in *secesije*, pa v poznem *biedermeierju*, te ure so narejene vrhunsko. Danes takih ur ne delajo več, četudi

02

03

- 01 **Urarski mojster Jurij Hübscher v svoji delavnici na Bregu v Ljubljani.**
/ foto: Borut Krajnc
- 02 **Hübscher se je specializiral za popravila in restavriranje starih analognih hišnih - stenskih ur, s tem tudi ohranja kulturno in tehniško dediščino. Med lepšimi urami, ki jih je restavriral, je tudi ura, ki je nastala na Dunaju leta 1830 in jo stroka slogovno uvršča v »Napoleonov« empir.**
/ foto: Hübscherjev arhiv
- 03 **Poleg rednega dela ima Hübscher na mizi vedno kakšen poseben projekt. Tudi odločitev, da se loti replike Plečnikove samostoječe ure je bil zelo poseben projekt. »Izdelava te male serije je trajala dve leti, same priprave in študij, da sem ta projekt lahko izpeljal, pa so trajale kar štiri leta. To je bila ena taka polna petletka!«**
/ foto: Hübscherjev arhiv

bi jih kakšen mojster še znal narediti.« Hübscher tudi poudari, da je kakovost ure odvisna od njene konstrukcije in obdelave materialov. Včasih so s poliranjem in postopki kaljenja stremeli za čim večjo obstojnost urnih mehanizmov. Zdaj si za to ne prizadevajo več, saj bi urarska industrija propadla. »Danes je tudi ura potrošno blago. Prevladuje miselnost, da naj se vse staro zavrže in zmeče v smeti. Vsi ponavljajo le mantra – napredek, napredek, pa nihče prav dobro ne pomisli, kaj ta napredek zares pomeni. Prepričan sem, da brez preteklosti ni prihodnosti, kdor zna pogledati v preteklost, lahko vidi prihodnost. In smo spet pri pojmu časa in dogodkih, ki ga opredeljujejo. Te stare ure nam govorijo o tem, kako so ljudje včasih živeli in kako se je življenje spremenilo. Ampak mehanika bo zmeraj obstajala! Mehanske, analogne ure so nam, živim bitjem, bližje kot elektronske in digitalne.« Danes marsikdo pogleda, koliko je ura, na svoj mobilni telefon in nič več na ročno uro, morda še na kakšen cerkveni zvonik ali urbane digitalne displeje. Sicer pa v Sloveniji nikoli ni bilo kakšne prave kulture nošenja ročnih ur. Običajni so seveda povezani z mentaliteto, z ravnijo splošne kulture in pri urah še posebej z meščanstvom. Že v Trstu je drugače, pravi Hübscher: »Tam ima ročna ura svoje mesto v družbi, sicer vsak krepko razmisli, kaj si želi in kaj si lahko privoščiti. Ura ima svoj pomen, ni le statusni simbol, sploh ne. Saj tudi lep nakit pri ženski ni

nujno le statusni simbol. Tudi nepremožne lahko nosijo izbran nakit, ki ni nujno drag, a je kljub temu lep. In podobno je z urami.«

Popravlja vse ure, razen tistih, ki jih ni več mogoče popraviti zaradi nove politike urarske industrije. V zadnjem obdobju je namreč urarska industrija urarje povsem izključila iz verige svojega posla. Včasih je urar lahko popravljal vse ure, ker je od tovarn redno dobival rezervne dele. Sedaj urarji nimajo več dostopa do rezervnih delov, v interesu proizvajalcev je, da lastniki uro pošljejo na popravilo nazaj v tovarno. Tudi to je eden izmed razlogov, zakaj urarski poklic izumira.

Hübscher se je specializiral za popravila in restavriranje starih analognih hišnih/stenskih ur, s tem tudi ohranja kulturno in tehniško dediščino. Sicer pa je v Sloveniji pravih urarskih mojstrov morda še največ okoli pet. Delo mu je v veselje in zadovoljstvo, in zdi se, da mu je poklic skoraj kot konjiček, v katerem nadvse uživa. »Pri restavriranju poskrbim za urarski del, prevzamem pa celotni projekt restavriranja stare ure. Sodelujem z restavratorji, mojstri galvanske pozlate, obdelave kovin, pozlate lesa, z mizarji in restavratorji poslikav, saj je poslikano marsikatero leseno ohišje ure. V 35 letih dela sem nabral lep krog mojstrov, s katerimi sodelujem. Sicer so razkropljeni po Sloveniji, a dobro sodelujemo, ker sem soliden, kar se tiče plačila, tako da vse štima.«

V njegovo delavnico stranke prinesejo marsikaj, poleg meščanskih ur iz različnih zgodovinskih obdobjih pogosto prinesejo v popravilo tudi kakšno 'kukavico', klasično uro z alpskega območja, ki je pri nas priljubljena. A popravljanje 'kukavice' je zelo zamudno in je zaradi tega skoraj finančna zguba. »Zanje gre veliko časa, najprej je treba vse razdreti, piščali, kazalec, mehanizem, verige, najde se tudi kakšna, ki ima dva ptiča ... tako je delavnica polna delov, pa še čas gre. Sicer pa nobene ure ni mogoče popraviti in restavrirati na hitro.«

Poleg rednega dela v delavnici ima na mizi vedno kak poseben projekt. Eden izmed njih je bila tudi replika Plečnikove samostoječe ure, za katero se je odločil, da jo naredi. »Ena od ur stoji v Bruslju v evropskem parlamentu. Podarila jo je Republika Slovenija v času svojega predsedovanja EU. To je bila serija za zbiralce, pa tudi nekaj podjetij v Sloveniji jo ima. Izdelava te male serije je trajala dve leti, same priprave in študij, da sem ta projekt lahko izpeljal, pa so trajale kar štiri leta. To je bila ena taka polna petletka!« Naredil je tudi nekaj unikatnih ur, med njimi je tudi talna ura, njen sistem je analogen in po njej se lahko hodi. Zanimiva je, na neki način abstraktna in skrivnostna, v njej se kar naprej nekaj dogaja, vrtijo se jedkane plošče, menjujejo se risbe, ujedkane v ogledalo. Eden njegovih večjih projektov je bila obnova stolpne ure v cerkvi

na Blejskem otoku. »To je bil krasen projekt, z njim sem se ukvarjal pol leta in to uro je treba videti; tehta več sto kilogramov, ima ogromno, 2,5 metra dolgo kovano konstrukcijo, sam mehanizem in železje tehtata 300 kilogramov plus uteži, nihalo je dolgo štiri metre in bije na tri zvonove. Ura je stara približno 200 let in vse kaže, da so jo skovali v Kropi. Je lep kovaški izdelek. Ima tudi manjšo kontrolno uro, kajti ko si v zvoniku, ne vidiš, koliko kažejo kazalci zunaj na zvoniku, zato je takšna kontrolna ura dobrodošla.« Hübscher je popravil uro na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti ter tam opazil kontrolno uro, ki ni bila več v uporabi. Na njej je našel podpis mojstra iz Kroepe, Podnart. Uro je restavriral in SAZU jo je dal na voljo. Tako so jo umestili v zvonik na Blejskem otoku. Kadar gre za dober projekt, so ljudje zmeraj za, pravi Hübscher.

Njegova delavnica je opremljena starinsko, večina opreme in orodij je še očetova in dedova. »Družinskega drevesa prav daleč nazaj nisem raziskoval, sem pa tretja generacija Hübscherjev, ki se ukvarja z urarstvom. Smo stara ljubljanska familija, že moj praded je bil rojen v Ljubljani, rodbina pa bi naj po nekaterih podatkih prišla iz Alzacije tam nekje v prvi polovici 19. stoletja, a pravih podatkov nimam.« Njegov ded je začel z urarstvom okoli leta 1920.

Najprej je delal v velikih nemških firmah v Ljubljani, bil je dober urar, sposoben in marljiv. Kmalu je šel na svoje in tik pred drugo svetovno vojno sta z neko draguljarko odprla zlatarno in urarno na Čopovi ulici v Ljubljani. Na Breg se je preselil okoli leta 1956, ko je v delavnici začel delati tudi Juretov oče. »V zgodnji mladosti sem imel povsem druge načrte, hotel sem biti glasbenik, a na koncu sem se odločil za urarstvo. Oče se je najprej strinjal, da si izberem drug poklic, saj je urarstvo naporno. Žal sta oba, ded in oče, hitro umrla drug za drugim in pri 22 letih sem moral prevzeti urarsko delavnico. Priznam, ni mi bilo lahko, učil sem se na lastnih napakah in izkušnjah.«

Danes z veseljem razlaga o različnih vrstah ur in natančno prikaže, zakaj se potrebuje pinceta, zakaj izvijač, povrtalo, krtače, različne klešče ... in seveda pregovorna urarska lupa. »Pri uri je pomembno, kakšen je njen pogon – se pravi, ali je to pero ali utež. Torej je potrebna sila teže. Drugo, kar je pomembno, je zapreka. Kolesa se vrtijo. Če ne bi bilo zapreke, bi se ura z veliko hitrostjo odvrtila v nekaj sekundah. Skratka, zapreka spušča kolesa naprej zob za zobom. Dolžina nihala oziroma nemirka pa določa hitrost ure. Torej potrebujemo tri sklope – silo, prenos sile, zapreko in nekaj, kar določa hitrost zapreke, in to sta ali nihalo ali nemirka.«

Hübscher bi bil dober učitelj. Tako si je tudi zamislil, da bi v prihodnosti svojo delavnico odprl za javnost, kjer bi se meščani in meščanke, mladina in tudi posamezni lastniki starinskih ur lahko seznanjali z osnovami urarstva, prirejal bi tečaje in delavnice. A za tak projekt potrebuje podporo lokalne skupnosti, sam nima dovolj finančnih sredstev. Projekt je že predstavil županu, za zdaj pa so ostali le pri tem, da jim je Hübscherjev projekt všeč, a njegova odprta delavnica bi za mesto pomenila veliko več kot le turistično atrakcijo.

Še vedno pa nekje v ozadju ostaja ljubezen do glasbe, četudi je v zadnjem času glasbo zamenjal z morjem in malo športno jadrnico. »Že od malega sem igral v različnih ansamblih, imel sem tudi svojega. Igral sem vse instrumente s tipkami – klavir, sintesajzer ... Nekega dne sem se priključil rock skupini Martin Krpan in z Vladom igral dobrih 20 let. Vmes sem tudi komponiral, delal glasbo za različne predstave, največ za plesne skupine. Glasba je bila bistveni del mene, a sedaj se je to obdobje končalo.« Pravzaprav je dvajset let opravljal dva poklica hkrati – glasbenika in urarja. In dober urar potrebuje tudi ritmičen posluš. »Hehe, ampak posluš ni ključen pri urarstvu, kje pa, druge stvari so pomembnejše, prsti, fizika, finomehanika, tehnika ...«

DAIKIN
altherma

MEŠANEC, KI SKRBI ZA TOPEL DOM.

Daikin Altherma Hybrid združuje prednosti toplotne črpalke in plinskega kondenzacijskega kotla.

Pohitite in izkoristite do
1500 €
SUBVENCIJE
Eko sklada!

Znižajte stroške centralnega ogrevanja in gospodinjske tople vode s hibridno toplotno črpalčko Daikin, ki pametno izbira najbolj ekonomičen način delovanja: s toplotno črpalčko, s plinom ali z obema hkrati. S premišljeno investicijo si zagotovite velike prihranke pri porabi energije. Obiščite nas v našem razstavnem salonu in preverite ponudbo najbolj prodajanih toplotnih črpalčk v Evropi.

www.airabela.si | info@airabela.si | T: 08 20 53 025 | Šmartinska cesta 58A, Ljubljana

airabela
Lepota je v zraku

080 18 22
ytonghisa.si

Svojo sanjsko hišo zgradite s pomočjo najboljših strokovnjakov.

Ytong® is a registered trademark of the Xella Group.

Z Ytongom je gradnja hiše hitrejša in enostavnejša.

Odločite se za eno izmed **52 Ytong hiš** iz naše ponudbe ali ustvarite hišo po vaših načrtih. Hišo lahko zgradite tudi sami, v vsaki fazi gradnje pa vam bodo na voljo naši **visoko usposobljeni strokovnjaki**.

Za pridobitev ponudbe ali povpraševanje nas kontaktirajte preko **spletne strani** ali **brezplačne številke**.

YTONG

OBLIKOVALSKI STUDIO ASOBI

Gradnja prepoznavnosti blagovne znamke je tek na dolge proge

Piše: Nada Vodusek

O blikovalski studio Asobi je skupina kreativcev, ki je skupno pot začela leta 1999. Študijski kolegi so studio ustanovili takoj po končani Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, svoje znanje pa so usmerili v produktno, industrijsko oblikovanje in v svetovanje podjetjem pri zasnovi in oblikovanju blagovnih znamk. Dva od njihovih prvih projektov sta bila oblikovanje sanitarnih armatur za takratno podjetje Unitas iz Ljubljane in obsežno sodelovanje s podjetjem Elan Snowboards, ki je združevalo industrijsko oblikovanje, produktno grafiko ter vizualne

in interaktivne komunikacije. Do danes je z njihovimi oblikovalskimi rešitvami zaznamovanih že več kot sto projektov na različnih poljih industrijskega oblikovanja, od pohištva, svetil, kozarcev, daril, izdelkov za športne dejavnosti, sanitarne tehnike do medicinskih pripomočkov in grafičnih podob za različna domača in tuja podjetja in njihove izdelke.

Zanimajo jih novi materiali, nove tehnologije in novi načini uporabe že obstoječih. In zanima jih svet. Leta 2005 so v Londonu javnosti prvič predstavili svojo zofo Isle Longue, zapeljivo udoben urbani počivalni otok iz karbonskih vlaken, ki je

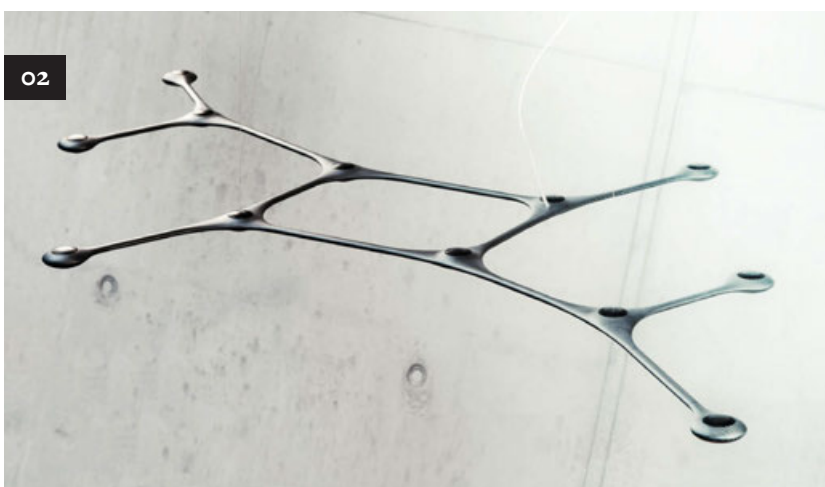
pritegnil pozornost obiskovalcev in medijev. Naslednje leto je atraktivna zofo obiskala še pohištvene sejme v Kölnu, Milanu in New Yorku in se uspešno zarisala na svetovnem oblikovalskem zemljevidu, objavljena je bila v številnih uglednih oblikovalskih revijah po svetu. Oblikovalec Gorazd Malačič pravi, da je šlo sprva predvsem za eksperiment: »Naročniki tedanjih projektov so bila slovenska podjetja, ki številnih izdelanih oblikovalskih rešitev ali niso razumela ali pa jih zaradi tehnološke podhranjenosti sploh niso zmogli izdelati. Zaradi omenjenih omejitev se je prostor za kreativno izražanje skrčil, kar oblikovalca frustrira. Že nekaj let prej smo začeli intenzivno obiskovati

- 01 **Oblikovalec Gorazd Malačič in kreativni direktor Asobija Janez Mesarič / foto: Uroš Abram**
- 02 **Svetilo Carbon**
- 03 **Stol Ljubljana**
- 04 **Zofa Quad**

nekatero večje sejme v tujini. Najprej zato, da smo bili v koraku s časom in razvojem v panogah, ki so nas zanimalo in iz katerih so izhajali tudi naši naročniki, kmalu zatem pa tudi zato, da bi poiskali nove naročnike.«

Isle Longue že dolgo ni več le eksperiment, postala je družina treh generacij zof – velike, majhne in najmanjše, ki se odlično podajo v notranji ali zunanji ambient. Zamisel o lastni znamki se je zdela logično nadaljevanje in nastal je Tokio, kolekcija pohištva in svetil. Javnosti je bila prvič predstavljena leta 2011 v Berlinu, od tam je pot nadaljevala po svetovnih prestolnicah dizajna. Modularna svetila iz lahkih karbonskih vlaken so zasnovana na najsodobnejši LED-tehnologiji, ki z različnimi kombinacijami žarnic omogoča optimalno osvetlitev. Razvili so jih v sodelovanju s podjetjem Intra Lightning in kolekcija je predlani na Mesecu oblikovanja prejela nagrado za oblikovanje leta. Iz lahkega razširjenega polipropilena, sodobnega materiala, ki ga je mogoče v celoti reciklirati, so izdelani stoli Ming in modularni stol Ljubljana Chair. Zofa Quad je manjši počivalnik, samostojna enota, ki jo je mogoče tudi pomnožiti in sestaviti v večje počivalne enote. Lesena osnova je oblazinjena s poliuretansko peno in oblečena v volneno tkanino.

Znamko Tokio skupaj gradita Gorazd Malačič in kreativni direktor Asobija Janez Mesarič. Zdaj razvijajo dva nova izdelka, ki ju bodo kmalu predstavili. »Do pojava Tokia smo bili vedno v vlogi svetovalca. Naše ideje so izpeljali drugi. Z razvojem svoje blagovne znamke smo sami svoj naročnik, kar je izjemen izziv. Imamo veliko večji nadzor nad svojim delom ter idejami, tudi zadovoljstvo pri uspehu je zato veliko večje,« pravi Malačič, ki

je leta 2006 prejel nagrado International Young Design Entrepreneur, in nadaljuje: »Pohištvo in svetila sta področji, kjer je v izdelkih veliko dizajna. Žal v Sloveniji tovrstne industrije skoraj ni več. Prav tako me ne zanima več, da bi prodal svoj design kateri izmed znanih blagovnih znamk, čeprav s stališča prepoznavnosti to sploh ne bi bilo slabo. Oblikovanje lastne platforme za lansiranje svojih idej omogoča največjo svobodo, čeravno pomeni konstantno trdo delo. V Asobiju imamo dolgoletne izkušnje z razvojem novih izdelkov z različnih področij, izkušnje

z organiziranjem proizvodnje doma in na tujem ter izkušnje s trženjem blagovnih znamk. Torej je bil korak precej smiseln. Gradnja prepoznavnosti blagovne znamke je tek na dolge proge; zato smo s tem, kar smo v dveh letih dosegli s Tokiem, zadovoljni. Vedeli smo, da uspeh ne bo prišel čez noč. Najmanj tri leta nenehnega pojavljanja na ključnih sejmih so potrebna, da se vzpostavi zaupanje potencialnih naročnikov in da navdušenje nad izdelki preide v večja naročila. Ker pa so izdelki Tokio namenjeni predvsem trgu za opremo objektov, je ta cikel še daljši.« ×